

Postbus 2894 1000 CW Amsterdam

Aan Mevr. A. Broekers-Knol, demissionair staatssecretaris van
Justitie en Veiligheid;

de Commissarissen van de Koning

Datum 7 december 2021
Betreft Leefomstandigheden noodopvang asielzoekers: quickscan
VluchtelingenWerk Nederland
Ons kenmerk O4.21-114.MK

Landelijk Bureau
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Geachte Staatssecretaris,
geachte Commissarissen van de Koning,

“De onduidelijkheid over wat er verder met de situatie gaat gebeuren is niet vol te houden. Bijna alle bewoners geven aan dat zij duidelijkheid willen, willen weten waar zij aan toe zijn en graag in een locatie willen zitten waar ze langer kunnen verblijven”.

Vanuit grote urgentie richten wij ons tot u, de verantwoordelijke bestuurders voor de opvang van asielzoekers. De beelden en de verhalen over de ontoereikende opvangcapaciteit en de slechte omstandigheden in de noodopvanglocaties laten ons niet los. Wij gaan ervan uit dat het u ook zo vergaat en dat u alles in het werk zult stellen om deze situatie met de grootste spoed te verbeteren.

Wij zien dat het Rijk, provincies en gemeenten samen met het COA er op gericht zijn om crisisnoodopvang te voorkomen via allerlei vormen van noodopvang. Tegelijkertijd zien wij ook dat deze crisis voorkomen had kunnen worden en dat de kwaliteit van de noodopvang onder de humanitaire grens zakt, met alle gevolgen van dien voor de bewoners en ook voor het draagvlak.

Bijgaand treft u indrukken over en ervaringen met de situatie in de noodopvang, opgetekend door medewerkers van VluchtelingenWerk. VluchtelingenWerk inventariseerde de situatie in 21 locaties. Deze quickscan is een indicatie van de schrijnende omstandigheden aldaar.

De reguliere asielopvang is sinds enkele maanden overvol. Dit is te wijten aan korte termijn politiek en bestuurlijk onvermogen om een goed opvangsysteem te organiseren. Nu er sinds kort ook meer asielzoekers arriveren en iedereen via het aanmeldcentrum in Ter Apel wordt geleid, is de situatie daar uiterst schrijnend. Mensen moeten dagen of zelfs weken op veldbedjes in tenten en kantoren bivakkeren in afwachting van de start van hun asielprocedure. Daarnaast zijn op dit moment duizenden asielzoekers en statushouders gedwongen om in noodopvanglocaties te verblijven. Ze hebben een lange,

vaak (levens)gevaarlijke reis achter de rug. De meerderheid komt uit landen in oorlog of moest vluchten voor vervolging om bijvoorbeeld hun geloof, politieke activiteiten of hun seksuele gerichtheid. Ook evacués uit Afghanistan worden opgevangen in noodopvanglocaties. Voor al deze mensen geldt dat hun eerste opvang in Nederland een veilige plek zou moeten zijn om in alle rust en veiligheid bij te komen en heftige gebeurtenissen enigszins te verwerken.

In totaal wonen er ruim 5000 mensen in de 21 locaties uit onze inventarisatie. In het grootste deel, 16 locaties, verblijven ook kinderen. Het ontbreekt daar aan rust en veiligheid met name in de grootschalige hallen en tenten. Er wordt in veel locaties niet voldaan aan de basisbehoeften van goede voeding en leefgeld, schone en gezonde ruimtes, toegang tot internet. De kinderen gaan vrijwel niet naar school en er zijn geen activiteiten voor volwassenen. De gezondheidszorg is minimaal aanwezig. De opvang is daarmee onder de humanitaire grens gezakt en voldoet niet aan de minimale Europese standaarden¹. Extra schrijnend is dat deze opvang tijdelijk is en dat mensen telkens weer moeten verkassen naar een andere, maar niet betere plek.

Deze situatie is onhoudbaar! En de urgentie wordt nog hoger door de naderende winter. Wij roepen u op om via een uitzonderlijke inzet actief uw verantwoordelijkheid te nemen door:

- De noodopvang zo snel mogelijk te beëindigen en met grote urgentie de structurele reguliere opvang voor asielzoekers uit te breiden. En daarbij de komende tijd meer reguliere opvangplekken vrij te maken door:
  - het wegwerken van de achterstanden in de huisvestingstaakstelling;
  - met gemeenten afspraken te maken over opvang of tijdelijke huisvesting van nareizigers in afwachting van de definitieve huisvesting in die gemeente;
  - het voor asielzoekers net als voor statushouders mogelijk te maken om met goede waarborgen tijdelijk bij familie en vrienden te verblijven.
- De opvang in tenten en hallen zo snel mogelijk te sluiten aangezien deze ondermaats is, zeker voor kinderen. En bij gemeenten aan te dringen op korte termijn te zorgen voor betere opvang, met voldoende rust en veiligheid, waar kinderen snel naar school kunnen, met gelegenheid tot zelf koken en die ten minste een half jaar openblijft.
- Prioriteit te geven aan het verbeteren van de leefomstandigheden in de noodopvang, door:
  - het verstrekken van leef- en eetgeld aan alle bewoners en bij alle noodlocaties mobiele kookunits te plaatsen zodat mensen ook zelf kunnen koken;
  - te zorgen dat in alle noodopvanglocaties de wifi goed functioneert en mobiele units te plaatsen die als Open Leercentrum kunnen functioneren;

---

¹ Richtlijn 2013/33/EU tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming

- bewoners duidelijkheid te geven over de duur van het verblijf en het verloop van de asielprocedure;
  - bewoners te betrekken bij de gang van zaken in de locaties;
  - met de gemeente en organisaties te zorgen voor een aanbod in activiteiten;
  - de toegang tot psychosociale ondersteuning te waarborgen.
- Samen met provincies en gemeenten in het komend half jaar 13.000 structurele opvangplekken te realiseren in de vorm van kleinere locaties vooral in de gebieden waar nu nog geen opvangplekken zijn, met het oog op een meer evenredige spreiding van opvang naar inwonertal.

Wij doen een uitdrukkelijk beroep op uw verantwoordelijkheid en vragen u zich hard te maken voor een snelle verbetering van de leefomstandigheden zodat er weer sprake kan zijn van een menswaardige opvang voor alle asielzoekers in Nederland. En daarnaast in te zetten op een duurzaam en structureel opvangsysteem dat toekomstbestendig is door met grote urgentie deze met kwalitatief goede opvang uit te breiden. Dit is in het belang van allereerst de asielzoekers, omdat zij hierdoor minder gezondheidsschade oplopen die het latere integratieproces belemmert. Maar ook van de omwonenden en het maatschappelijk draagvlak voor humane opvang onder het algemene publiek.

Hoogachtend,

Erry Stoové
Interim-bestuursvoorzitter

cc. Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)